Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Første Afdeling)

3. maj 2018 *

»Voldgiftsbestemmelse – det syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) og Horisont 2020-rammeprogrammet for forskning og innovation – suspension af betalingerne og opsigelse af tilskudsaftalerne efter en finansiel revision – påstand om betaling af de beløb, Kommissionen skylder i forbindelse med gennemførelsen af tilskudsaftalerne – erstatningsansvar uden for kontraktforhold«

I sag T-48/16,

**Sigma Orionis SA**, Valbonne (Frankrig), ved advokatene S. Orlandi og T. Martin,

sagsøger,

mod

**Europa-Kommissionen** ved F. Dintilhac og M. Siekierzyńska, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

angående en påstand støttet på artikel 272 TEUF om, at det pålægges Kommissionen at betale sagsøgeren de beløb, denne har til gode i henhold til aftaler indgået inden for rammerne af det syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) og Horisont 2020-rammeprogrammet for forskning og innovation, og en påstand støttet på artikel 268 TEUF om erstatning for den skade, sagsøgeren angiveligt har lidt som følge af Kommissionens tilsidesættelse af sine forpligtelser,

har

RETTEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden I. Pelikánová, og dommerne P. Nihoul (refererende dommer) og J. Svenningsen,

justitssekretær: M. Marescaux,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 27. juni 2017,

afsagt følgende

* Processprog: fransk.

# Dom

## Tvistens baggrund

1 Sagsøgeren, Sigma Orionis SA, er et selskab i henhold til fransk ret, som driver virksomhed inden for formidling og spredning af resultaterne af europæiske projekter vedrørende informationsteknologi.

2 Sagsøgeren og Europa-Kommissionen indgik 36 tilskudsaftaler inden for rammerne af det syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) (herefter »PC7«), der blev vedtaget ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1982/2006/EF af 18. december 2006 om PC7 (EUT 2006, L 412, s. 1).

3 Endvidere indgik de samme parter otte tilskudsaftaler inden for rammerne af Horisont 2020-rammeprogrammet for forskning og innovation (herefter »H2020«), der blev vedtaget ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1291/2013 af 11. december 2013 om Horisont 2020 og om ophævelse af afgørelse nr. 1982/2006 (EUT 2013, L 347, s. 104).

### *Undersøgelse foretaget af OLAF*

4 Den 24. januar 2014 indledte Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) en undersøgelse i forhold til sagsøgeren vedrørende angivelig manipulation af timesedler og uforholdsmæssigt høje timelønninger inden for rammerne af projekter henhørende under PC7.

5 Undersøgelsen blev foretaget på grundlag af artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013 af 11. september 2013 om undersøgelser, der foretages af [OLAF], og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1073/1999 og Rådets forordning (Euratom) nr. 1074/1999 (EUT 2013, L 248, s. 1).

6 Den 14. april 2014 underrettede OLAF sagsøgeren om, at der var blevet indledt en undersøgelse angående denne. Sagsøgeren blev ved samme lejlighed anmodet om at fremlægge en række dokumenter. Desuden blev der indhentet en række vidneudsagn fra tidligere ansatte hos sagsøgeren.

7 Som følge heraf besluttede OLAF, at der måtte foretages kontrol på stedet på grundlag af artikel 5 i Rådets forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96 af 11. november 1996 om Kommissionens kontrol og inspektion på stedet med henblik på beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser mod svig og andre uregelmæssigheder (EFT 1996, L 292, s. 2).

8 Ved skrivelse af 14. november 2014 underrettede OLAF parquet de Grasse (anklagemyndigheden i Grasse, Frankrig) om, at den havde til hensigt at foretage kontrol og inspektion på sagsøgerens hjemsted. Endvidere anmodede OLAF de franske myndigheder om den fornødne bistand, herunder at der blev truffet forholdsregler i henhold til de nationale retsforskrifter med henblik på at beskytte beviserne.

9 Fra den 2. til den 5. december 2014 foretog OLAF kontrollen og inspektionen på stedet. Undersøgerne indsamlede dokumenter og oplysninger. De udspurgte to berørte personer og fem vidner i nærværelse af sagsøgerens advokat.

10 Den 28. april 2015 gav OLAF de to berørte personer lejlighed til at fremsætte deres bemærkninger vedrørende de forhold, som angik dem.

11 Derefter fremsendte OLAF sin endelige rapport til Kommissionens tjenestegrene. I rapporten anbefalede OLAF Kommissionen, at denne tilbagesøgte et beløb på 1 545 759 EUR og iværksatte administrative og økonomiske sanktioner som omhandlet i artikel 109 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 966/2012 af 25. oktober 2012 om de finansielle regler vedrørende unionens almindelige budget og om ophævelse af rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 (EUT 2012, L 298, s. 1).

### *Foranstaltninger truffet af Kommissionen*

12 Ved skrivelse af 7. oktober 2015 underrettede Kommissionen sagsøgeren om, at den havde til hensigt at vedtage en administrativ sanktion, som bestod i udelukkelse af sagsøgeren fra at deltage i procedurer for tildeling af aftaler med eller tilskud fra Den Europæiske Union i fem år, suspension af betalingerne i forbindelse med 15 projekter henhørende under PC7 og 5 projekter, hvorom der var indgået aftale inden for rammerne af H2020, ophævelse af sagsøgerens deltagelse i 12 projekter henhørende under PC7 og i samtlige projekter, hvorom der var indgået aftale inden for rammerne af H2020, samt ophævelse af sagsøgerens deltagelse i forberedelsen af 6 tilskudsaftaler, der skulle indgås inden for rammerne af H2020.

13 Ved samme skrivelse blev sagsøgeren givet lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger angående de imødesete foranstaltninger.

14 Som svar på skrivelsen rejste sagsøgeren ved skrivelse af 28. oktober 2015 indsigelse mod OLAF's rapport. Sagsøgeren hævdede, at OLAF ikke havde fremlagt noget bevis for, at der forelå svig. Sagsøgeren anførte ligeledes i skrivelsen, at OLAF's konklusioner var fejlagtige og urimelige.

15 Efter denne udveksling af skrivelser meddelte Kommissionen sagsøgeren, at den ville ophæve sagsøgerens deltagelse i tre rækker aftaler og suspendere betalingerne i forbindelse med nogle af disse aftaler.

16 Den første række aftaler består af to tilskudsaftaler indgået inden for rammerne af PC7 med, henholdsvis, nr. 612451 – CRe-AM og nr. 610947 – RAPP. Ved skrivelse af 1. december 2015 besluttede Kommissionen at suspendere de løbende og de fremtidige betalinger og at ophæve sagsøgerens deltagelse i de nævnte to aftaler. Ved skrivelse af 21. december 2015 indgav sagsøgeren en klage til Redress II-udvalget, et klageudvalg nedsat inden for rammerne af Kommissionen, som er omhandlet i punkt 5.3 i bilaget til Kommissionens afgørelse 2011/161/EU, Euratom af 28. februar 2011 om ændring af beslutning K(2008) 4617 om procedureregler for indsendelse, bedømmelse, udvælgelse og tildeling af forslag til indirekte aktioner under Det Europæiske Fællesskabs syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) og under Det Europæiske Atomenergifællesskabs (Euratoms) syvende rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område (2007-2011) (EUT 2011, L 75, s. 1). Den 29. januar 2016 forkastede Redress II-udvalget klagen. Det fandt, at procedurerne for suspension, forudgående underretning og ophævelse af deltagelse var blevet gennemført i overensstemmelse med de relevante principper og regler. Ved skrivelse af 2. februar 2016 bekræftede Kommissionen efter Redress II-udvalgets forkastelse af klagen sin beslutning om at ophæve sagsøgerens deltagelse i de nævnte to aftaler.

17 Den anden række aftaler har nr. 609154 – Performer og nr. 314671 – Resilient og er ligeledes indgået inden for rammerne af PC7. For så vidt angår disse aftaler blev der givet meddelelse om suspensionen af betalingerne og ophævelsen af sagsøgerens deltagelse henholdsvis den 26. og den 28. januar 2016.

18 Den tredje række aftaler vedrører det under H2020 henhørende projekt og inden for rammerne heraf aftalen med nr. 645775 – Dragon Star Plus. Den 27. januar 2016 meddelte Kommissionen koordinatoren for projektet, at sagsøgerens deltagelse var genstand for en ophævelsesforanstaltning.

*Nationale procedurer*

19 Efter at have tilsendt Kommissionen sin rapport fremsendte OLAF den ligeledes til de franske myndigheder og henstillede til dem, at de for så vidt angår den konstaterede adfærd indledte en straffesag på nationalt plan i henhold til fransk ret, i den udstrækning adfærden var omfattet af denne ret.

20 Efter at have modtaget meddelelsen bestemte anklagemyndigheden i Grasse den 10. april 2015, at der skulle indledes en forundersøgelse vedrørende svig til skade for Unionen for så vidt angår handlinger begået i perioden fra den 14. november 2011 til den 10. april 2015. Den 15. oktober 2015 blev sagsøgeren, dennes leder og to af sagsøgerens ledende medarbejdere sigtet for svig.

21 Efter at sagen var blevet indbragt for forundersøgelsesafdelingen ved cour d'appel d'Aix-en-Provence (appeldomstolen i Aix-en-Provence) (Frankrig) (herefter »forundersøgelsesafdelingen«), afsagde denne den 17. december 2015 en dom, hvori den erklærede de dokumenter, de franske myndigheder havde anvendt inden for rammerne af den i Frankrig indledte straffesag mod sagsøgeren, dennes leder og førnævnte to ledende medarbejdere, for ugyldige. Ifølge den nævnte ret var dokumenterne blevet indsamlet i strid med en række processuelle garantier, der skal sikre beskyttelse af retten til forsvar. Et af de dokumenter, som blev erklæret for ugyldige, var den endelige rapport, som OLAF havde fremsendt til de franske myndigheder.

22 Ved kendelse af 19. februar 2016 indledte tribunal de commerce de Grasse (handelsretten i Grasse, Frankrig) insolvensbehandling af sagsøgeren og udpegede en kurator.

23 Samme ret bestemte den 27. april 2016, at sagsøgeren skulle træde i retslig likvidation.

24 Den 4. maj 2016 anmeldte Kommissionen for samtlige opsagte tilskudsaftaler de beløb, den anså sagsøgeren for at skylde, som krav i konkursboet efter denne. Sagsøgeren gjorde indsigelse imod kravene, der beløb sig til i alt 2 639 815,4 EUR.

25 Den 8. september 2017 forkastede tribunal de commerce de Grasse (handelsretten i Grasse) i to kendelser de krav i konkursboet efter sagsøgeren, som Kommissionen havde anmeldt, med den begrundelse, at den af OLAF gennemførte undersøgelse, som havde foranlediget Kommissionen til at finde, at den ikke skulle have betalt sagsøgeren visse ydelser, var blevet erklæret »ugyldig« ved forundersøgelsesafdelingens dom af 17. december 2015.

**Retsforhandlinger og parternes påstande**

26 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 2. februar 2016 har sagsøgeren anlagt den foreliggende sag.

27 Ved særskilt dokument indleveret til Rettens Justitskontor samme dag har sagsøgeren indgivet begæring om foreløbige forholdsregler.

28 Ved skrivelse af 30. september 2016, som indgik til Rettens Justitskontor den 3. oktober 2016, gav den af tribunal de commerce de Grasse (handelsretten i Grasse) udpegede kurator sagsøgerens advokat fuldmagt til at føre sagen for Retten.

29 Ved kendelse af 25. august 2017, Sigma Orionis mod Kommissionen (T-48/16 R, ikke trykt i Sml., EU:T:2017:585), afslog Rettens præsident begæringen om foreløbige forholdsregler og udsatte afgørelsen om sagsomkostningerne.

30 Efter forslag fra den refererende dommer har Retten (Første Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling.

31 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret mundtlige spørgsmål fra Retten i retsmødet den 27. juni 2017.

32 Den mundtlige forhandling blev afsluttet den 27. juni 2017.

33 Ved kendelse af 25. oktober 2017 besluttede Retten at genåbne den mundtlige forhandling i henhold til artikel 113 i Rettens procesreglement.

34 Ved afgørelse af 25. oktober 2017 besluttede formanden for Rettens Første Afdeling at tilføje de to af tribunal de commerce de Grasse (handelsretten i Grasse) afsagte kendelser af 8. september 2017, hvortil der henvises i præmis 25 ovenfor, samt et bilag, sagens akter, efter at sagsøgeren havde indleveret disse dokumenter til Rettens Justitskontor ved skrivelse af 22. september 2017.

35 I overensstemmelse med artikel 85, stk. 4, i Rettens procesreglement gav Retten parterne lejlighed til at tage stilling til dokumenterne, hvilket de gjorde inden for den fastsatte frist.

36 Ved afgørelse af 17. november 2017 afsluttede Retten på ny den mundtlige forhandling, og sagen blev optaget til dom.

37 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

– Det fastslås, at Kommissionen har tilsidesat sine aftalemæssige forpligtelser som følge af de af PC7 og H2020 omfattede tilskudsaftaler ved at suspendere alle de betalinger, sagsøgeren har til gode, på grundlag af en ulovligt udarbejdet undersøgelsesrapport fra OLAF.

– Det fastslås, at Kommissionen har tilsidesat sine aftalemæssige forpligtelser som følge af de af PC7 og H2020 omfattede tilskudsaftaler ved at opsige aftalerne på grundlag af denne rapport.

– Følgelig pålægges det Kommissionen at betale de beløb, sagsøgeren har til gode i henhold til de af PC7 omfattede aftaler, i alt 607 404,49 EUR, i henhold til artikel II.5.5 tillagt morarenter beregnet fra de skyldige beløbs forfaldsdato med den af Den Europæiske Centralbank (ECB) fastsatte sats for de vigtigste refinansieringstransaktioner, forhøjet med 3,5 procentpoint.

– Følgelig pålægges det Kommissionen at betale de beløb, sagsøgeren har til gode i henhold til de af H2020 omfattede aftaler, i alt 226 688,68 EUR, i henhold til artikel II.21.11.1 tillagt morarenter beregnet fra de skyldige beløbs forfaldsdato med den af ECB fastsatte sats for de vigtigste refinansieringstransaktioner, forhøjet med 3,5 procentpoint.

– Følgelig pålægges det Kommissionen at betale en erstatning uden for kontraktforhold, der ansættes til 1 500 000 EUR.

– Følgelig tilpligtes Kommissionen at betale sagsomkostningerne.

– Subsidiært udpeges en sagkyndig med henblik på at fastslå, hvilke beløb det ikke kan bestrides, at sagsøgeren har til gode i medfør af de omtvistede tilskudsaftaler.

38 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

– Sagen afvises; subsidiært frifindes Kommissionen.

– Sagsøgeren tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

## Retlige bemærkninger

### *Anbringenderne om tilsidesættelse af aftalemæssige forpligtelser*

39 Til støtte for de fire første og den syvende af sine påstande har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen suspenderede betalingerne og opsagde de omhandlede aftaler (herefter »de omtvistede foranstaltninger«) i strid med aftalebestemmelserne.

#### *Rettens kompetence*

40 Indledningsvis skal det prøves, om Retten har kompetence til at afgøre den tvist, den er forelagt.

41 Hvad dette angår bemærkes – således som sagsøgeren har påpeget, uden at blive modsagt af Kommissionen – at Retten ifølge artikel 272 TEUF, sammenholdt med artikel 256 TEUF, har kompetence til at træffe afgørelse som første instans i henhold til en voldgiftsbestemmelse, som indeholdes i en af Unionen eller i en på dens vegne indgået privatretlig aftale.

42 I det foreliggende tilfælde findes en sådan bestemmelse i artikel 9 i de aftaler, der blev indgået inden for rammerne af PC7, og i artikel 57 i de aftaler, som er indgået inden for rammerne af H2020.

43 På dette grundlag må det – således som parterne er enige om – anses for fastslået, at Retten er kompetent for så vidt angår tilsidesættelse af Kommissionens aftalemæssige forpligtelser.

#### *Relevante retsforskrifter*

44 Sagsøgeren har anlagt sag ved Retten på grundlag af artikel 272 TEUF i overensstemmelse med voldgiftsbestemmelserne i de tilskudsaftaler, der er indgået inden for rammerne af PC7 og H2020, og genstanden for den foreliggende tvist er derfor ikke lovligheden af en af Kommissionen vedtaget afgørelse og den administrative procedure, der har ført til denne vedtagelse, men løsningen af en aftalemæssig tvist, som er opstået mellem to kontraherende parter, og ved løsningen af tvisten skal den ret lægges til grund, som aftalerne er omfattet af (jf. i denne retning dom af 12.7.2016, Kommissionen mod Thales développement et coopération, T-326/13, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:403, præmis 73).

45 Ifølge artikel 9 i de aftaler, som er indgået inden for rammerne af PC7, finder følgende anvendelse i rækkefølge: aftalebestemmelserne, de af Det Europæiske Fællesskab og Unionen udstedte retsakter vedrørende det forskningsprogram, som har givet ophav til aftalerne, finansforordningen vedrørende Unionens almindelige budget, Fællesskabets og Unionens øvrige bestemmelser og endelig, subsidiært, belgisk ret. Den samme regel er, i alt væsentligt, indeholdt i artikel 57 i de tilskudsaftaler, som er indgået inden for rammerne af H2020, og hvori det bestemmes, at aftalerne er undergivet de relevante EU-retsforskrifter og subsidiært belgisk ret. Idet det ikke er blevet bestridt, at finansforordningen vedrørende Unionens almindelige budget finder anvendelse, følger det af de nævnte bestemmelser, at de regler, der skal anvendes på den foreliggende tvist, for så vidt som de er relevante, alt efter tilfældet er reglerne i Fællesskabs- og EU-retten og, subsidiært, belgisk ret.

#### *Formaliteten*

##### *– Søgsmålsinteressen*

46 Kommissionen har peget på, at den på det tidspunkt, hvor stævningen blev indleveret, kun havde opsagt en enkelt tilskudsaftale mellem den og sagsøgeren.

47 Hvad dette angår bemærkes, at det ifølge retspraksis er en betingelse for, at sagsøgerens søgsmål kan realitetsbehandles, at sagsøgeren godtgør, at denne har en eksisterende og faktisk søgsmålsinteresse på det tidspunkt, hvor sagen anlægges (dom af 26.2.2015, Planet mod Kommissionen, C-564/13 P, EU:C:2015:124, præmis 31).

48 Kommissionen har ikke formelt nedlagt en afvisningspåstand, hvorefter sagsøgeren savner søgsmålsinteresse, men denne omstændighed er ifølge retspraksis ikke til hinder for, at Retten af egen drift behandler dette formalitetsspørgsmål og i givet fald afviser sagen, eftersom manglende søgsmålsinteresse indebærer, at en ufravigelig procesforudsætning ikke er opfyldt (jf. kendelse af 4.12.2014, Talanton mod Kommissionen, T-165/13, ikke trykt i Sml., EU:T:2014:1027, præmis 69 og den deri nævnte retspraksis).

49 Sagsøgeren har i sine skriftlige indlæg sammenlagt de beløb, som sagsøgeren finder, at denne har til gode i henhold til 22 tilskudsaftaler, som er indgået med Kommissionen inden for rammerne af PC7 og H2020.

50 Da stævningen blev indleveret, var sagsøgerens deltagelse blevet ophævet i forbindelse med en af de af H2020 omfattede aftaler og i forbindelse med fire andre, som henhører under PC7. Den aftale, der var blevet opsagt inden for rammerne af H2020, var aftalen med nr. 645775 – Dragon Star Plus. De aftaler, som var blevet opsagt inden for rammerne af PC7, har nr. 610947 – RAPP, nr. 612451 – CRe-AM, nr. 609154 – Performer og nr. 314671 – Resilient.

51 For så vidt angår disse fem aftaler havde Kommissionen således truffet en afgørelse, da stævningen blev indgivet, og det følger heraf, at sagsøgeren i relation til disse aftaler havde den i retspraksis krævede søgsmålsinteresse på det tidspunkt, hvor sagen blev anlagt.

52 Det forholder sig anderledes med hensyn til de øvrige 17 inden for rammerne af PC7 og H2020 indgåede aftaler, hvorom Kommissionen endnu ikke havde truffet nogen afgørelse, da stævningen blev indgivet. Hvad disse aftaler angår forelå der ikke søgsmålsinteresse på tidspunktet for indgivelsen af stævningen, hvorfor sagen må afvises i overensstemmelse med retspraksis, hvortil der henvises i præmis 47 ovenfor.

*– Afvisningspåstanden om, at stævningen savner klarhed og præcision*

53 Kommissionen finder, at stævningen ikke opfylder de krav om klarhed og præcision, der er indeholdt i procesreglementets artikel 76, litra d), eftersom sagsøgeren støtter sin argumentation på, at en række ikke nærmere angivne nationale bestemmelser ikke er overholdt.

54 Hvad dette angår bemærkes, at det fremgår af procesreglementets artikel 76, litra d), at stævningen skal indeholde søgsmålets genstand og en kortfattet fremstilling af anbringenderne, og at disse angivelser skal være klare og præcise, således at sagsøgte kan forberede sin argumentation og Unionens retsinstanser udøve deres prøvelsesret (dom af 15.9.2016, European Dynamics Luxembourg og Evropaïki Dynamiki mod EIT, T-481/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:498, præmis 460).

55 I det foreliggende tilfælde fremgår det af den stævning, sagsøgeren har indleveret, at tvistens genstand består i anfægtelsen af de omtvistede af Kommissionen trufne foranstaltninger. De af sagsøgeren fremførte anbringender angives som bestående i, at Kommissionen overtrådte sine aftalemæssige forpligtelser, fordi de omtvistede foranstaltninger indebar en tilsidesættelse af den materielle retskraft af forundersøgelsesafdelingens dom (det første anbringende), at den rapport af OLAF, som Kommissionen lagde til grund for vedtagelsen af de nævnte foranstaltninger, blev udarbejdet ved hjælp af beviser tilvejebragt under omstændigheder, der strider imod national ret (det andet anbringende) og Unionens grundlæggende rettigheder (det tredje anbringende), at Kommissionen ikke kunne suspendere og opsige de af H2020 omfattede aftaler på grundlag af en kontrol og inspektion, der

var blevet gennemført i relation til aftaler henhørende under PC7 (det fjerde anbringende), og at Kommissionen tilsidesatte proportionalitetsprincippet, da den traf de omtvistede foranstaltninger (det femte anbringende).

56 Endvidere bemærkes, at Kommissionen i betragtning af den argumentation, den har fremført i svarskriftet og duplikken, klart har kunnet forstå den kritik, sagsøgeren har foreholdt den.

57 På den baggrund må de i procesreglementet fastsatte betingelser for at antage søgsmålet til realitetsbehandling anses for opfyldt og Kommissionens afvisningspåstand forkastes.

*Den første og den anden påstand*

58 Sagsøgerens to første påstande, der vedrører henholdsvis suspensionen af betalingerne i henhold til de af PC7 og H2020 omfattede tilskudsaftaler og opsigelsen af disse aftaler, bør behandles samlet.

59 Sagsøgeren har fremsat fem anbringender til støtte for de nævnte påstande. For det første kan OLAF's rapport efter sagsøgerens opfattelse ikke danne grundlag for de omtvistede foranstaltninger, eftersom den blev annulleret af forundersøgelsesafdelingen. For det andet strider de omtvistede foranstaltninger imod de omhandlede aftaler, idet de er baseret på en rapport udarbejdet ved hjælp af beviser tilvejebragt under omstændigheder, der strider imod national ret. For det tredje strider foranstaltningerne ligeledes mod aftalerne, fordi beviserne blev tilvejebragt i strid med Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. For det fjerde kunne Kommissionen ikke – således som den gjorde – støtte suspensionen og opsigelsen af de af H2020 omfattede aftaler på den kontrol og inspektion, der var blevet gennemført i relation til de under PC7 henhørende aftaler. For det femte tilsidesatte Kommissionen proportionalitetsprincippet.

*– Det første anbringende om tilsidesættelse af den materielle retskraft af forundersøgelsesafdelingens dom*

60 Ifølge sagsøgeren kunne de omtvistede foranstaltninger ikke støttes på den af OLAF udarbejdede endelige rapport, da forundersøgelsesafdelingen havde annulleret denne rapport.

61 Over for denne argumentation har Kommissionen anført, at den af OLAF udarbejdede rapport, som var forberedende i forhold til de afgørelser, Kommissionen skulle træffe, ikke kan anses for anfægtelig. Selv hvis den var anfægtelig, ville den ikke kunne annulleres af en national domstol, eftersom beføjelsen til at annullere retsakter udstedt af Unionens instanser udelukkende tilkommer de retsinstanser, som henhører under denne retsorden.

62 Hvad dette angår bemærkes, at Unionens retsinstanser ifølge retspraksis er enekompetente til at fastslå ugyldigheden af en EU-retsakt (jf. dom af 21.12.2011, Air Transport Association of America m.fl., C-366/10, EU:C:2011:864, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis).

63 Uanset hvad forundersøgelsesafdelingen fastslog i sin dom, er OLAF's rapport følgelig lovlig i Unionens retsorden, så længe Unionens retsinstanser ikke har kendt den ugyldig.

64 Ifølge ordlyden af forundersøgelsesafdelingens dom fandt denne retsinstans, at »hele forundersøgelsen, inklusive OLAF's undersøgelse og efterfølgende foranstaltninger […], må annulleres, med undtagelse af den oprindelige akt, hvorved anklagemyndigheden i Grasse blev underrettet, anmodningen til gendarmeriet om at foretage efterforskning og anklageskrifter, som alene henhører under anklagemyndighedens eventuelle retsforfølgning«.

65 Således som Kommissionen har anført, fremgår det imidlertid ikke af konklusionen i denne dom, at den af OLAF udarbejdede rapport annulleres i Unionens retsorden, men kun, at det ifølge den nævnte retsinstans »hverken er nødvendigt eller berettiget, at en undersøgelse gennemført af OLAF under betingelser, der strider imod artikel 6 […] TEU og den indledende artikel i code de procédure pénale (strafferetsplejeloven), hvorefter parterne skal være sikret lige rettigheder, heller ikke kun i oplysende øjemed, indgår i en straffesag, der drejer sig om beregningen af den tid, som er medgået til gennemførelse af udbud, der vedrører programmer finansieret af Europa-Kommissionen, når OLAF på dette stadium af sagen ikke har anfægtet indholdet af det udførte arbejde«.

66 Selv om OLAF's rapport således i medfør af forundersøgelsesafdelingens dom ikke kunne anvendes i en i Frankrig indledt straffesag mod lederne af sagsøgeren, forholder det dog sig således, at Kommissionen inden for rammerne af en administrativ procedure, som er omfattet af EU-retten og undergivet aftalemæssige bestemmelser, kunne støtte vedtagelsen af de omtvistede foranstaltninger på OLAF's rapport, så længe den ikke var blevet kendt ugyldig af Unionens retsinstanser.

67 Sagsøgeren har påberåbt sig dom af 30. september 2009, Sison mod Rådet (T-341/07, EU:T:2009:372, præmis 116), med henblik på at påvise, at Kommissionen skulle have taget hensyn til forundersøgelsesafdelingens dom under alle omstændigheder.

68 Hvad dette angår bemærkes, at dom af 30. september 2009, Sison mod Rådet (T-341/07, EU:T:2009:372), drejer sig om anvendelsen af bestemmelser, hvorefter EU-institutionens afgørelser skal baseres på afgørelser truffet af nationale instanser, herunder retsinstanser, der henhører under national ret. Situationen er anderledes i den foreliggende sag, hvor ingen bestemmelse forpligter Kommissionen til at støtte sig på en afgørelse, der skal træffes af en national instans, selv hvis denne er en retsinstans. Under alle omstændigheder tillagde Retten i dom af 30. september 2009, Sison mod Rådet (T-341/07, EU:T:2009:372), ikke de nationale retsinstanser en beføjelse, der gør det muligt for dem at kende EU-retsakter ugyldige og følgelig forpligte EU-institutionerne til i deres afgørelser at tage hensyn til en sådan ugyldighed.

69 Disse betragtninger afkræftes ikke af de af tribunal de commerce de Grasse (handelsretten i Grasse) afsagte kendelser af 8. september 2017, som sagsøgeren har fremlagt for Retten, med henblik på hvis behandling den mundtlige forhandling blev genåbnet som anført i præmis 33-35 ovenfor, og ifølge hvilke de af Kommissionen fremsatte krav ikke kan anerkendes, da de bygger på en undersøgelse, dvs. den af OLAF gennemførte, som forundersøgelsesafdelingen kendte »ugyldig«.

70 Den sag, der blev ført ved tribunal de commerce de Grasse (handelsretten i Grasse), kan nemlig ikke have indflydelse på den foreliggende sag, eftersom denne for så vidt angår de omtvistede foranstaltningers forenelighed med de omhandlede aftaler og de bestemmelser, der finder anvendelse ifølge disse, i medfør af artikel 272 TEUF, sammenholdt med den i aftalerne indeholdte voldgiftsbestemmelse, henhører under Rettens enekompetence.

71 Desuden har de to sager forskellige formål, idet den foreliggende sag vedrører de omtvistede foranstaltningers forenelighed med de nævnte aftaler og bestemmelser, mens sagen for tribunal de commerce de Grasse (handelsretten i Grasse) havde til formål at fastslå, om Kommissionens eventuelle krav kunne tages i betragtning i forbindelse med likvidationen af virksomheden.

72 På baggrund af ovenstående betragtninger må det første anbringende forkastes.

*– Det andet anbringende om tilsidesættelse af fransk ret*

73 Sagsøgeren har gjort gældende, at OLAF i henhold til de forordninger, organet er omfattet af, nemlig dels forordning nr. 883/2013, dels forordning nr. 2185/96, skal overholde den nationale ret, når det foretager kontrol og inspektion på en medlemsstats område.

74 Til støtte for sin argumentation har sagsøgeren påberåbt sig

– artikel 3, stk. 3, i forordning nr. 883/2013, hvori det bestemmes: »Under kontrol og inspektion på stedet handler kontorets ansatte, med forbehold for gældende EU-ret, i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats regler og sædvaner«

– artikel 6, stk. 1, tredje afsnit, i forordning nr. 2185/96, hvori det bestemmes, at OLAF's undersøgere skal overholde de procedureregler, der er fastsat i den pågældende medlemsstats lovgivning, jf. dog gældende EU-ret

– artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 883/2013, hvorefter »[OLAF's] rapporter og henstillinger udarbejdes under hensyntagen til den berørte medlemsstats nationale lovgivning«.

75 I det foreliggende tilfælde blev national ret efter sagsøgerens opfattelse tilsidesat på følgende tre punkter:

– Før OLAF gennemførte sin undersøgelse i sagsøgerens lokaler, skulle OLAF havde indhentet en kendelse fra en national retsinstans.

– Under undersøgelsen skulle OLAF's undersøgere have været ledsaget af nationale kriminalinspektører.

– De skulle have underrettet sagsøgeren om, at denne havde ret til at modsætte sig kontrollen og inspektionen på stedet.

76 Hvad denne argumentation angår bemærkes, således som det angives i præmis 62-66 ovenfor, at den af OLAF udarbejdede rapport er lovlig i Unionens retsorden, så længe den ikke er blevet kendt ugyldig af Unionens retsinstanser, uden hensyn til afgørelser, der måtte blive truffet af de nationale myndigheder eller retsinstanser vedrørende anvendeligheden af en sådan rapport i sager indledt i henhold til national ret.

77 Det fremgår af den tredje bestemmelse, som sagsøgeren har påberåbt sig, nemlig artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 883/2013, at de af OLAF udarbejdede rapporter kan anvendes i nationale procedurer, hvis de er blevet udarbejdet i overensstemmelse med de regler og procedurer, som er fastsat i national ret. Hvis den nationale ret ikke er blevet overholdt, således som sagsøgeren har gjort gældende i det foreliggende tilfælde, medfører det, at OLAF's rapport ikke kan anvendes i nationale procedurer, men dette kan ikke berøre muligheden for, at Kommissionen støtter sine afgørelser på dette dokument.

78 Ifølge de øvrige bestemmelser, hvortil sagsøgeren har henvist, nemlig artikel 3, stk. 3, i forordning nr. 883/2013 og artikel 6, stk. 1, tredje afsnit, i forordning nr. 2185/96, gennemfører OLAF kontrollen og inspektionen på stedet i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats regler og sædvaner med forbehold for gældende EU-ret.

79 Det fremgår af ovennævnte bestemmelser, at OLAF's undersøgelser og inspektion på stedet finder sted i en ramme kendetegnet af anvendelsen af national ret, men at denne under alle omstændigheder må vige for EU-retten, hver gang dette er bestemt i forordning nr. 883/2013 eller forordning nr. 2185/96.

80 Hvad dette angår bemærkes for så vidt angår det første punkt, hvorpå fransk ret skal være blevet tilsidesat, at det ikke bestemmes i forordning nr. 883/2013 og forordning nr. 2185/96, at nationale forskrifter skal være overholdt, før OLAF foretager kontrol og inspektion i en økonomisk beslutningstagers lokaler, medmindre den økonomiske beslutningstager modsætter sig dette.

81 Det er nemlig kun, når dette er tilfældet, at det i artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2185/96 bestemmes, at den pågældende medlemsstat i overensstemmelse med de nationale bestemmelser skal yde OLAF's inspektører den bistand, som er nødvendig for, at de kan udføre den kontrol og inspektion på stedet, som de er blevet pålagt, og i stk. 2, at medlemsstaterne om nødvendigt skal træffe de nødvendige foranstaltninger under iagttagelse af den nationale lovgivning. Det fremgår af sagens akter, at sagsøgeren i den for Retten indbragte sag ikke modsatte sig kontrollen og inspektionen på stedet.

82 Eftersom det ikke bestemmes i forordning nr. 883/2013 og forordning nr. 2185/96, at nationale forskrifter såsom dem, hvorefter der på forhånd skal foreligge en kendelse afsagt af en national retsinstans, skal overholdes, eftersom den berørte økonomiske beslutningstager ikke gjorde indsigelse, og eftersom det ifølge de nævnte retsakter kun er en betingelse for, at OLAF foretager kontrol og inspektion på stedet, at der foreligger en skriftlig bemyndigelse fra OLAF's generaldirektør (artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 883/2013 og artikel 6, stk. 1, andet afsnit, i forordning nr. 2185/96), må sagsøgerens argumentation forkastes.

83 Sagsøgeren har gjort gældende, at Domstolen i dom af 22. oktober 2002, Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, præmis 48), på konkurrenceområdet pålagde Kommissionen at overholde en række forpligtelser i relation til retskendelser i forbindelse med administrative procedurer.

84 Der er ikke faktuelt grundlag for dette argument, idet det – i modsætning til, hvad sagsøgeren anført – ikke fastslås i den dom, hvortil der er henvist, at sagen skal forelægges en national retsinstans, før der foretages kontrol og inspektion på stedet, men kun præciseres over for den administrative myndighed, at den skal angive formålet med efterforskningen, inden kontrollen og inspektionen på stedet foretages. I det foreliggende tilfælde udstedte OLAF's generaldirektør en bemyndigelse den 27. november 2014, som undersøgerne foreviste, da de ankom til sagsøgerens hjemsted, og som blev kontrasigneret af sagsøgerens direktør, der beholdt en kopi. Endvidere er der ikke blev rejst indsigelse mod bemyndigelsens indhold.

85 Med hensyn til det andet punkt, hvorpå fransk ret skal være blevet tilsidesat, bemærkes, at det fremgår af Den Europæiske Unions relevante forordninger, at:

– Undersøgelserne gennemføres af OLAF's undersøgere under ledelse af OLAF's generaldirektør (artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 883/2013, artikel 4 og artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 2185/96).

– Undersøgerne skal underrette de nationale myndigheder, før kontrollen og inspektionen på stedet foretages (artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 2185/96).

– Undersøgerne kan være ledsaget af nationale embedsmænd, som er udsendt af deres myndigheder eller handler som nationale sagkyndige, der er udstationeret til Kommissionen (artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 2185/96).

Det skal accepteres, at sådanne embedsmænd er til stede, hvis de udtrykker ønske om det (artikel 4, stk. 2, i forordning nr. 2185/96).

– Hvis der gøres indsigelse mod en kontrol eller en inspektion på stedet, skal de nationale myndigheder træffe de foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre, at OLAF kan udføre sin opgave i overensstemmelse med national ret (artikel 9 i forordning nr. 2185/96).

86 Det fremgår af ovennævnte bestemmelser, at tilstedeværelse af nationale embedsmænd er omfattet af bestemmelserne i forordning nr. 2185/96 og kræves i to situationer, som ikke forelå i det aktuelle tilfælde, under OLAF's kontrol og inspektion på stedet. Dels er den påkrævet, hvis en økonomisk beslutningstager modsætter sig OLAF's kontrol og inspektion. Dette skete ifølge de af sagsøgeren fremlagte oplysninger ikke. Dels skal det accepteres, at nationale embedsmænd er til stede, hvis det er dem, der anmoder herom.

87 Det fremgår af sagens akter, at tre nationale embedsmænd var til stede under en del af undersøgelsen, at de pågældende embedsmænd havde underrettet sagsøgerens administrerende direktør om, at der var blevet iværksat en strafferetlig forundersøgelse over for sagsøgeren på grundlag af fransk ret sideløbende med den på EU-retten baserede procedure, og at de i den forbindelse foretog en række skridt, inden de forlod sagsøgerens hjemsted sidst på formiddagen, uden at udtrykke ønske om at være til stede under den kontrol og inspektion på stedet, der fandt sted i henhold til EU-retten.

88 Det var således ikke som følge af en adfærd, der kan tilregnes OLAF, at de nationale embedsmænd ikke var til stede under hele undersøgelsen, men som følge af en beslutning truffet af disse, der følgelig ikke kan påvirke gyldigheden af de omtvistede foranstaltninger, som Kommissionen traf på grundlag af den rapport, som OLAF havde udarbejdet.

89 Sagsøgeren har påberåbt sig dom af 21. september 1989, Hoechst mod Kommissionen (46/87 og 227/88, EU:C:1989:337, præmis 34), hvori Domstolen ifølge sagsøgeren fastslog, at Kommissionen skal overholde de processuelle garantier, som er fastsat i national ret, når den gennemfører kontrol og inspektion på stedet.

90 Der er ikke faktuelt grundlag for dette argument, eftersom, således som det fremgår af sagens akter, sagsøgeren ikke modsatte sig kontrollen og inspektionen i den for Retten indbragte sag, hvorimod den påberåbte dom drejer sig om det tilfælde, hvor der anmodes om bistand fra de nationale myndigheder, fordi en økonomisk beslutningstager har modsat sig en kontrol eller en inspektion på stedet, som Kommissionen foretager som led i en undersøgelse på konkurrenceområdet.

91 Med hensyn til det tredje punkt, som sagsøgeren har gjort gældende, bemærkes, at det bestemmes i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 2185/96, at de økonomiske beslutningstagere for at lette gennemførelsen af kontrollen og inspektionen skal give adgang til lokaler, udendørsarealer, transportmidler og andre faciliteter, der anvendes i erhvervsmæssigt øjemed.

92 Desuden bestemmes det i forordningens artikel 9, at hvis økonomiske beslutningstagere, som er genstand for en undersøgelse, modsætter sig kontrol eller inspektion på stedet, yder den pågældende medlemsstat i overensstemmelse med nationale bestemmelser inspektørerne den bistand, der er nødvendig for, at de kan udføre den kontrol og inspektion på stedet, som de er blevet pålagt. Ifølge samme bestemmelse påhviler det i så fald medlemsstaterne om nødvendigt at træffe de nødvendige foranstaltninger under iagttagelse af den nationale lovgivning.

93 At de økonomiske beslutningstagere har pligt til at underkaste sig kontrol og inspektion på stedet, er ligeledes fastsat i stk. 2-4 i artikel II.22 i bilag II til de af PC7 omfattede aftaler, som sagsøgeren har underskrevet, og som fastlægger den ramme, inden for hvilken de aftalemæssige forbindelser mellem Kommissionen og sagsøgeren udspiller sig.

94 Som anført i præmis 92 ovenfor, forudses den situation, hvor en økonomisk beslutningstager modsætter sig OLAF's kontrol og inspektion på stedet, ganske vist i forordning nr. 2185/96, hvorefter der i et sådant tilfælde kan anmodes om bistand fra de nationale myndigheder, hvis undersøgelse i så fald skal gennemføres i overensstemmelse med national ret.

95 Den pågældende bestemmelse giver imidlertid ikke de økonomiske beslutningstagere ret til at modsætte sig de undersøgelser, OLAF ønsker at foretage, men fastsætter kun, at de, hvis de modsætter sig undersøgelserne, kan blive nødsaget til at acceptere dem, idet de nationale offentlige magtudøvende organer kan tilkaldes i dette øjemed på de betingelser, som er fastsat i national ret.

96 Det fremgår af sagens akter, at denne bestemmelse ikke er blevet anvendt i det foreliggende tilfælde, eftersom sagsøgeren, således som denne selv har anført, ikke modsatte sig OLAF's kontrol og inspektion på stedet.

97 På baggrund af ovenstående betragtninger i det hele må anbringendet forkastes.

*– Det tredje anbringende om tilsidesættelse af grundlæggende rettigheder*

98 I det tredje anbringende har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen ikke kunne træffe de omtvistede foranstaltninger, da de byggede på en rapport udarbejdet ved hjælp af beviser tilvejebragt i strid med artikel 47 i chartret om grundlæggende rettigheder.

99 Under retsmødet anførte sagsøgeren som svar på et spørgsmål fra Retten, at Kommissionen i forbindelse med gennemførelsen af de aftaler, den indgår, efter sagsøgerens opfattelse har pligt til at iagttage de rettigheder, der fastslås i chartret om grundlæggende rettigheder. Kommissionen har på sin side anført, at de nævnte rettigheder ikke kan siges at gælde generelt for den adfærd, EU-institutionerne udviser i kontraktforhold, men at dette skal undersøges fra tilfælde til tilfælde, navnlig under hensyn til aftalernes bestemmelser.

100 Hvad dette angår bemærkes, at de grundlæggende rettigheder ifølge fast retspraksis har karakter af almindelige retsgrundsætninger i Unionens retsorden (dom af 17.12.1970, Internationale Handelsgesellschaft, 11/70, EU:C:1970:114, præmis 4, af 13.5.2014, Google Spain og Google, C-131/12, EU:C:2014:317, præmis 68, og af 3.7.2014, Kamino International Logistics og Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 og C-130/13, EU:C:2014:2041, præmis 69).

101 Disse rettigheder er blevet indføjet i chartret om grundlæggende rettigheder, som er en del af EU-traktaten, og hvori det fastsættes i artikel 51, stk. 1, at dets bestemmelser »er rettet til Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer under iagttagelse af nærhedsprincippet«.

102 I denne henseende har de grundlæggende rettigheder til formål at regulere udøvelsen af de beføjelser, som EU-institutionerne er tillagt, herunder også i forbindelse med kontraktforhold, idet de gælder for de retsakter, medlemsstaterne udsteder på EU-rettens anvendelsesområde.

103 At de grundlæggende rettigheder har denne generelle rækkevidde, betyder – således som Kommissionen har medgivet – at denne institution ikke kan suspendere betalinger, som en økonomisk beslutningstager har til gode, eller opsige aftaler mellem den og en sådan økonomisk beslutningstager på grundlag af oplysninger, som OLAF har indhentet i strid med de grundlæggende rettigheder.

104 Desuden følger det af bestemmelserne, at det nævnte organ – OLAF – skal overholde de grundlæggende rettigheder, når det gennemfører undersøgelser i forbindelse med de opgaver, det er betroet.

105 Det bestemmes således i forordning nr. 883/2013, at OLAF's undersøgelser skal ske i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder. Denne forpligtelse fremgår af 51. betragtning til forordningen.

106 Hvad forordning nr. 2185/96 angår angives det i 12. betragtning til denne, at »kontrollen og inspektionen på stedet foregår med respekt for de berørte personers grundlæggende rettigheder«.

107 I det foreliggende tilfælde tilsidesatte OLAF i forbindelse med den kontrol og inspektion på stedet, som organet foretog, efter sagsøgerens opfattelse chartrets artikel 47, hvorefter, i det væsentlige, Unionens borgere har ret til en effektiv domstolsprøvelse, hvilket bl.a. i tilfælde af tvister indebærer en offentlig rettergang under omstændigheder, der sikrer uafhængighed og upartiskhed.

108 Ifølge sagsøgeren blev artikel 47 i chartret om grundlæggende rettigheder tilsidesat ved, at OLAF gennemførte kontrollen og inspektionen på stedet, uden at OLAF's undersøgere var ledsaget af politiembedsmænd henhørende under den nationale retsorden, uden at sagsøgeren var blevet underrettet om sin ret til at modsætte sig undersøgelserne, og uden at en national retsinstans forinden havde givet bemyndigelse til dem.

109 Med hensyn til sagsøgerens to første klagepunkter bemærkes, at sagsøgeren intet har fremført til støtte for sin argumentation, herunder navnlig indikationer for, at ledsagelse af nationale politiembedsmænd og retten til at blive underrettet om muligheden for at modsætte sig en af OLAF gennemført undersøgelse er omfattet af artikel 47 i chartret om grundlæggende rettigheder.

110 Endvidere er det tilstrækkeligt at bemærke, således som det angives i præmis 85-96 ovenfor, at det ikke følger af de regler, der gælder for OLAF's undersøgelser, at kontorets undersøgere under omstændighederne i det foreliggende tilfælde skulle have være ledsaget af nationale politiembedsmænd, og at reglerne ikke tillægger de økonomiske beslutningstagere, herunder sagsøgeren, ret til at modsætte sig undersøgelserne, endsige til at blive underrettet om, at der består en sådan ret.

111 Vedrørende sagsøgerens tredje klagepunkt bemærkes, at sagsøgeren ikke har fremført noget for Retten, der viser, at der under omstændighederne i det foreliggende tilfælde af borgernes ret til en uafhængig og upartisk domstolsprøvelse kunne følge en forpligtelse til at indhente en retskendelse, navnlig i betragtning af, at sagsøgeren dels kunne anmode en national domstol om at afgøre, om der inden for rammerne af den nationale retsorden kunne gøres brug af det materiale, OLAF havde indsamlet under de påtalte undersøgelser, dels har kunnet anmode Unionens retsinstanser om inden for rammerne af dennes retsorden at kontrollere de foranstaltninger, Kommissionen traf på grundlag af de oplysninger, som var blevet tilvejebragt i forbindelse med de af sagsøgeren kritiserede undersøgelser.

112 Endelig bemærkes, at det følger af de regler, OLAF's undersøgelser er omfattet af, at kravet om, at der indhentes en retskendelse, når dette er foreskrevet i national ret, kun gælder, hvis den økonomisk beslutningstager modsætter sig en undersøgelse, idet OLAF i så fald skal de tilkalde nationale offentlige magtudøvende organer, som i henhold til de regler, de er undergivet, skal overholde den nationale rets bestemmelser.

113 Således som det bl.a. angives i præmis 81 ovenfor, modsatte sagsøgeren sig ikke den af OLAF gennemførte kontrol og inspektion på stedet.

114 Endelig har sagsøgeren gjort gældende, at artikel 53 i chartret om grundlæggende rettigheder indeholder en bestemmelse om en såkaldt minimumsgaranti, i henhold til hvilken OLAF i forbindelse med undersøgelser skal overholde de nationale bestemmelser, når disse giver borgerne mere omfattende garantier end de i EU-retten fastsatte.

115 Hvad dette angår bemærkes, at denne bestemmelse ifølge retspraksis ikke kan fortolkes således, at den tillader, at en medlemsstat hindrer anvendelsen af EU-retsakter, der er fuldt ud i overensstemmelse med chartret, med den begrundelse, at de ikke respekterer de grundlæggende rettigheder, der er garanteret i denne stats forfatning (dom af 26.2.2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, præmis 58).

116 Således som Domstolen har anført, følger denne retspraksis af princippet om EU-rettens forrang, som er et væsentligt kendetegn ved Unionens retsorden, og i medfør af hvilket den omstændighed, at en medlemsstat påberåber sig bestemmelser i national ret, selv hvis der er tale om forfatningsbestemmelser, ikke kan ændre EU-rettens virkning på denne stats område (jf. dom af 26.2.2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, præmis 59 og den deri nævnte retspraksis).

117 Endelig nyder borgerne, i modsætning til, hvad sagsøgeren har gjort gældende, beskyttelse i henhold til de grundlæggende rettigheder under OLAF's kontrol og inspektion på stedet, dels fordi OLAF skal overholde EU-bestemmelserne, hvorefter organets undersøgelser skal være i overensstemmelse med disse rettigheder, dels fordi Kommissionen ikke kan træffe foranstaltninger som dem, der er omhandlet i den foreliggende sag, på grundlag af materiale tilvejebragt under sådanne undersøgelser, hvis de er gennemført i strid med de grundlæggende rettigheder, således som det anføres i præmis 103 ovenfor.

118 Af disse grunde må det tredje anbringende forkastes.

*– Det fjerde anbringende om, at OLAF's undersøgelsesrapport ikke har nogen virkninger for de tilskudsaftaler, som er indgået inden for rammerne af H2020*

119 Med sit fjerde anbringende har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen ikke kunne træffe foranstaltninger vedrørende de inden for rammerne af H2020 indgåede tilskudsaftaler på grundlag af beviser eller beviselementer, som OLAF havde indsamlet i forbindelse med en undersøgelse, der drejede sig om gennemførelsen af projekter angående PC7.

120 Hvad dette angår bemærkes for så vidt angår de inden for rammerne af H2020 indgåede tilskudsaftaler, at de foranstaltninger, Kommissionen traf, bestod i at ophæve sagsøgerens deltagelse i aftalen med nr. 645775 – Dragon Star Plus, således som det angives i præmis 50 ovenfor.

121 Endvidere bemærkes, at Kommissionens rettigheder og forpligtelser inden for rammerne af en af den undertegnet aftale er undergivet de heri indeholdte bestemmelser.

122 Det bestemmes i artikel 50.3.1, litra m), i den omhandlede aftale, at en tilskudsmodtagers deltagelse i aftalen kan ophæves i tilfælde af systematiske eller gentagne fejl, uregelmæssigheder, svig eller alvorlige overtrædelser af forpligtelser indgået inden for rammerne af andre aftaler.

123 Det fremgår af denne bestemmelse, at Kommissionen kan ophæve sagsøgerens deltagelse i den pågældende aftale, når sådanne fejl, uregelmæssigheder, svig eller alvorlige overtrædelser af forpligtelser er blevet begået i forbindelse med gennemførelsen af en aftale, uanset hvilket program denne kan henføres til, og således også selv om dette program ikke er det, der har akronymet H2020.

124 Ifølge den af OLAF gennemførte undersøgelse indlod sagsøgeren sig på adfærd, der bestod i manipulation af timesedler og ydelse af uforholdsmæssigt høje lønninger, som gjorde det muligt for sagsøgeren at finansiere ikke-tilskudsberettigede aktiviteter og overtræde nonprofitprincippet til skade for Unionens budget og omdømme. Ifølge undersøgelsen blev denne adfærd udvist gentagne gange inden for en periode på flere år og var af generel karakter, idet den blev anlagt af både lederen af sagsøgeren og dennes ledende medarbejdere. Den udgjorde således – ifølge de oplysninger, som Kommissionen var i besiddelse af, og som sagsøgeren ikke har bestridt for Retten – en alvorlig tilsidesættelse af de forpligtelser, sagsøgeren havde påtaget sig i medfør af de inden for rammerne af PC7 indgåede aftaler, og der forelå følgelig for Kommissionen de nødvendige betingelser for at kunne ophæve sagsøgerens deltagelse i den omhandlede inden for rammerne af H2020 indgåede aftale.

125 Sagsøgerens fjerde anbringende må følgelig forkastes som ugrundet.

*– Det femte anbringende om tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet*

126 I sit femte anbringende har sagsøgeren gjort gældende, at de omtvistede foranstaltninger strider imod proportionalitetsprincippet.

127 Hvad dette angår bemærkes, at proportionalitetsprincippet, som er fastsat i artikel 5, stk. 4, TEU, hører til EU-rettens almindelige grundsætninger og kræver, at EU-institutionerne ikke overskrider grænserne for, hvad der er passende og nødvendigt for at nå det mål, der forfølges med de aktioner, de gennemfører (dom af 26.1.2017, Diktyo Amyntikon Viomichanion Net mod Kommissionen, T-703/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2017:34, præmis 156).

128 Ifølge retspraksis har det nævnte princip til formål at regulere enhver af Unionen anvendt form for foranstaltning, uanset om den er af aftalemæssig eller anden art. Når det drejer sig om opfyldelse af aftalemæssige forpligtelser, udgør overholdelsen af dette princip således en del af den mere generelle forpligtelse, der påhviler parterne i en aftale, til at gennemføre denne loyalt (dom af 26.1.2017, Diktyo Amyntikon Viomichanion Net mod Kommissionen, T-703/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2017:34, præmis 157).

129 I det foreliggende tilfælde skal det prøves, om Kommissionen overholdt denne forpligtelse, da den traf de omtvistede foranstaltninger inden for rammerne af det aftalemæssige forhold, som den foreliggende tvist drejer sig om.

130 Ifølge de beviser og beviselementer, OLAF indsamlede, består den adfærd, der foreholdes sagsøgeren, i manipulation af timesedler og ydelse af uforholdsmæssigt høje lønninger. Som anført i præmis 124 ovenfor, gjorde denne adfærd det muligt for sagsøgeren at finansiere ikke-tilskudsberettigede aktiviteter og overtræde nonprofitprincippet til skade for Unionens budget og omdømme. Ifølge OLAF blev adfærden udvist gentagne gange inden for en periode på flere år og var af generel karakter, idet den blev anlagt af både lederen af sagsøgeren og dennes ledende medarbejdere.

131 Sagsøgeren blev hørt af Kommissionen, før hver enkelt af de omtvistede foranstaltninger blev truffet. Sagsøgeren kunne imidlertid ikke bevise, at denne ikke havde begået de uregelmæssigheder, Kommissionen udførligt havde foreholdt sagsøgeren i sin skrivelse af 7. oktober 2015, og som den bekræftede og supplerede i sine afgørelser om at suspendere betalingerne og opsige aftalerne i lyset af de argumenter, sagsøgeren havde fremført i sine skriftlige bemærkninger, i Redress II-udvalgets afgørelser inden for rammerne af PC7 og i Kommissionens efterfølgende bekræftende afgørelser.

132 Endvidere har sagsøgeren i stævningen dels ikke fremsat noget anbringende med henblik på at anfægte rigtigheden af Kommissionens vurdering hvad navnlig angår sagsøgerens praksis med hensyn til at overvurdere, hvor mange timer dennes ledende medarbejdere faktisk havde anvendt, og med hensyn til at opgøre de tidsplaner, medlemmerne af sagsøgerens personale havde gennemført, med tilbagevirkende kraft. Dels er den argumentation, sagsøgeren har fremført til støtte for sine påstande, ikke egnet til at modbevise det af Kommissionen i sin skrivelse af 7. oktober 2015 hævdede vedrørende de af sagsøgeren begåede uregelmæssigheder.

133 Den nævnte adfærd skal anskues i forhold til de forpligtelser, der påhviler Kommissionen, herunder navnlig dem, der følger af artikel 317 TEUF, hvorefter institutionen skal sikre forsvarlig forvaltning af Unionens midler, og artikel 325 TEUF, der pålægger Unionen og medlemsstaterne pligt til at bekæmpe svig og enhver anden ulovlig aktivitet, der skader Unionens finansielle interesser.

134 I denne sammenhæng bemærkes, at Kommissionen ved at træffe de omtvistede foranstaltninger ønskede at undgå, at sagsøgeren blev tildelt nye midler hidrørende fra Unionens budget. De af OLAF indsamlede oplysninger viste, at sagsøgerens retsstridige adfærd havde været af gentagen og generel karakter. Kommissionen kunne efter at have modtaget oplysningerne med rimelighed frygte, at sådanne nye midler, hvis de blev overdraget, ville blive anvendt på samme måde som de foregående, dvs. uden at de relevante aftalebestemmelser blev overholdt.

135 I sit skriftlige indlæg har sagsøgeren fremsat to argumenter til støtte for sit anbringende om, at Kommissionen tilsidesatte proportionalitetsprincippet.

136 For det første har sagsøgeren gjort gældende, at der blev truffet bestemmelse om Kommissionens foranstaltninger uden hensyntagen til kvaliteten af det arbejde, sagsøgeren havde udført, skønt denne ifølge de tekniske revisioner, som indtil da var foretaget af sagsøgerens arbejde, havde anvendt de midler, som var blevet stillet til rådighed for denne, i overensstemmelse med principperne for økonomi, effektivitet og forsvarlig økonomisk forvaltning.

137 Hvad dette angår bemærkes, at de tekniske revisioner, hvortil sagsøgeren har henvist, havde et andet formål end det, OLAF forfulgte i sin undersøgelse. De havde nemlig til formål at evaluere den forskning, sagsøgeren havde gennemført for de midler, Kommissionen havde overdraget, på intellektuelt plan. Den af OLAF gennemførte undersøgelse tog derimod sigte på at fastslå, om de af Unionen tildelte midler på finansielt plan var blevet anvendt i overensstemmelse med reglerne for afholdelse af udgifter.

138 Uanset de bestemmelser, der gælder for de omhandlede tilskudsaftaler, er Kommissionen nemlig i henhold til artikel 317 EF forpligtet til at foretage forsvarlig økonomisk forvaltning af unionsmidlerne. I ordningen for bevilling af tilskud fra Unionen findes regler for anvendelsen af støtten, som kan indebære, at en tidligere bevilget støtte helt eller delvis suspenderes. En tilskudsmodtager erhverver på grund af denne omstændighed ikke nogen endelig ret til betaling af hele tilskuddet, hvis han ikke overholder de betingelser, der er fastsat for det (jf. i denne retning dom af 22.5.2007, Kommissionen mod IIC, T-500/04, EU:T:2007:146, præmis 93).

139 Det følger af et grundlæggende princip, der gælder for tildeling af unionstilskud, at Unionen kun kan tildele tilskud til faktisk afholdte udgifter. Følgelig skal modtagerne af tilskuddene, for at Kommissionen kan udøve sin kontrol, godtgøre rigtigheden af de udgifter, der er henført til de projekter, som tilskuddet er tildelt til. Det er således ikke, som begrundelse for tildeling af et særlig tilskud, tilstrækkeligt at godtgøre, at et projekt er blevet gennemført. Tilskudsmodtageren skal desuden føre bevis for, at han har afholdt de angivne udgifter i overensstemmelse med de betingelser, der gælder for tildeling af det pågældende tilskud. Forpligtelsen til at overholde de fastsatte finansielle betingelser udgør et afgørende tilsagn og er som sådan en forudsætning for tildeling af unionstilskuddet (jf. i denne retning dom af 22.5.2007, Kommissionen mod IIC, T-500/04, EU:T:2007:146, præmis 94).

140 I betragtning af konstateringerne i OLAF's undersøgelsesrapport vedrørende den praksis, som sagsøgeren udøvede, og ovennævnte i retspraksis fastlagte principper kan det følgelig ikke forholdes Kommissionen, at den tilsidesatte proportionalitetsprincippet, da den traf de omtvistede foranstaltninger.

141 For det andet har sagsøgeren i sin argumentation vedrørende proportionalitetsprincippet gjort gældende, at Kommissionen handlede uacceptabelt ved at træffe foranstaltninger, der berørte samtlige aftaler mellem sagsøgeren og Kommissionen, skønt der ifølge sagsøgeren kun var blevet konstateret retsstridig adfærd i et begrænset antal situationer. Efter sagsøgerens opfattelse havde det været en mere passende reaktion at underrette denne om problemerne og at anmode sagsøgeren om at ændre de poster, hvor der forekom ikke-tilskudsberettigede udgifter.

142 Hvad dette angår bemærkes, at de foranstaltninger fra Kommissionens side, som sagsøgeren har gjort indvending imod, blev truffet i en sammenhæng, hvor det organ, som formelt har fået overdraget at bekæmpe misbrug af midler hidrørende fra Unionen, havde forelagt den beviser for, at sagsøgeren havde begået alvorlig og gentagen svig i forbindelse med anvendelsen af sådanne midler.

143 På denne baggrund havde Kommissionen grundlag for at antage, at Unionens finansielle interesser i strid med den forpligtelse, der påhviler Kommissionen i henhold til ovennævnte artikel 317 TEUF, ikke ville være beskyttet tilstrækkeligt effektivt, hvis den kun suspenderede bestemte betalinger eller kun opsagde en del aftalerne mellem den og sagsøgeren. Da undersøgelserne var blevet foretaget i

form af stikprøver, var det forhold, at der var konstateret uregelmæssigheder i forbindelse med én aftale, egnet til at påvirke Kommissionens tillid til dens kontrahent og foranledige den til at tage sagsøgerens deltagelse i alle de med denne indgåede aftaler op til overvejelse.

144 Det følger af ovenstående betragtninger, at sagsøgerens femte anbringende, dvs. anbringendet om tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet, må forkastes.

145 På grundlag af ovenstående betragtninger må de fem anbringender, sagsøgeren har fremført til støtte for den første og den anden påstand, forkastes.

*Den tredje og den fjerde påstand*

146 Med sin tredje og fjerde påstand har sagsøgeren anmodet Retten om at pålægge Kommissionen at udbetale de beløb i henhold til aftaler henhørende under PC7 og H2020, hvis betaling den efter sagsøgerens opfattelse suspenderede uretmæssigt, og som andrager henholdsvis 607 404,49 EUR og 226 688,68 EUR, med tillæg af morarenter.

147 Hvad dette angår bemærkes, således som Kommissionen har medgivet, at sagsøgeren i perioden forud for opsigelsen afholdt tilskudsberettigede udgifter, for hvilke sagsøgeren kunne kræve betaling i henhold til de relevante aftalebestemmelser.

148 Det skal imidlertid påpeges, at EU-finansiering i henhold til tilskudsaftaler ikke udgør betaling for arbejde udført af sagsøgeren, men tilskud til projekter, som gennemføres af denne, og hvis udbetaling er underlagt nøje, aftalemæssigt fastlagte betingelser. EU-finansieringen har udelukkende til formål at dække tilskudsberettigede udgifter, således som disse er defineret i de pågældende aftaler.

149 I denne henseende bestemmes det i artikel II.39, stk. 1, i de almindelige betingelser i tilskudsaftalerne, at Kommissionens bidrag i tilfælde af opsigelse er begrænset til de omkostninger, som er afholdt og godkendt indtil ikrafttrædelsesdatoen for opsigelsen. For så vidt angår de tilskudsaftaler, der er omfattet af H2020, bestemmes det i artikel 50.3.3, litra b), at Kommissionen på grundlag af regelmæssige rapporter, den endelige rapport og rapporten om gennemførelsen af betalingerne kontrollerer, at de betalinger, som ydes tilskudsmodtageren, ikke overstiger EU-bidraget (idet der ved beregningen anvendes satsen for godtgørelse af tilskudsberettigede omkostninger, som tilskudsmodtageren har anmeldt, og som Kommissionen har godkendt), og at kun omkostninger, som tilskudsmodtageren har afholdt indtil opsigelsen af aftalen, er tilskudsberettigede.

150 Sagsøgeren kan derfor kun gøre fordring på de krævede beløb, hvis sagsøgeren bl.a. dokumenterer, at de svarer til tilskudsberettigede omkostninger, som er blevet afholdt og godkendt indtil ikrafttrædelsesdatoen for opsigelsen af aftalen.

151 I det foreliggende tilfælde er sagsøgeren imidlertid ikke fremkommet med noget bevis eller konkret argument i denne henseende. Sagsøgeren har begrænset sig til at kræve betaling af de beløb, der angives i præmis 146 ovenfor, uden at forklare, hvad de vedrører, og uden at fremlægge noget, der underbygger de nævnte tal under hensyn til de krav, som er indeholdt i aftalebestemmelserne.

152 Den tredje og den fjerde påstand må følgelig forkastes som ugrundede, idet det er ufornødent at prøve, om sagsøgeren har søgsmålsinteresse for så vidt angår disse påstande.

*Den syvende påstand*

153 Med sin syvende påstand ønsker sagsøgeren »subsidiært«, at der udpeges en sagkyndig, der skal have til opgave at foretage en finansiel revision af de omtvistede tilskudsaftaler med henblik på at fastslå, hvor stort et beløb de ikke-godtgjorte tilskudsberettigede omkostninger, som det ikke kan bestrides, at sagsøgeren har til gode, udgør. Denne påstand må fortolkes som en påstand om, at Retten træffer en foranstaltning med henblik på bevisoptagelsen i henhold til procesreglementets artikel 91, litra e).

154 Hvad dette angår bemærkes, at det i henhold til sagsøgerens aftalemæssige forpligtelser påhviler denne at dokumentere sine udgifter i overensstemmelse med de beviskrav, der er fastsat i artikel II.14, stk. 1, i de almindelige betingelser i de af PC7 omfattede tilskudsaftaler, og i artikel 6 i de tilskudsaftaler, der henhører under H2020 (dom af 22.5.2007, Kommissionen mod IIC, T-500/04, EU:T:2007:146, præmis 104 og 105, af 17.6.2010, CEVA mod Kommissionen, T-428/07 og T-455/07, EU:T:2010:240, præmis 141, og af 5.10.2016, European Children's Fashion Association og Instituto de Economía Pública mod EACEA, T-724/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:600, præmis 137).

155 Endvidere tilkommer det alene Retten at afgøre, om det er nødvendigt at supplere det bevismateriale, den råder over i de sager, den forelægges til afgørelse, ved at anordne foranstaltninger med henblik på bevisoptagelsen såsom dem, hvorom der er nedlagt påstand i det foreliggende tilfælde, og som kun kan have til formål at afhjælpe mangler i sagsøgerens bevisførelse (jf. dom af 16.7.2009, SELEX Sistemi Integrati mod Kommissionen, C-481/07 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2009:461, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis). I det foreliggende tilfælde er der ikke anledning til at anordne den foranstaltning med henblik på bevisoptagelsen, hvorom der er nedlagt påstand, eftersom sagsøgeren ikke har vist, hvilke beløb der skal betales til denne (jf. i denne retning dom af 9.11.2016, Trivisio Prototyping mod Kommissionen, T-184/15, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:652, præmis 102).

***Påstanden om erstatning uden for kontraktforhold***

156 Ifølge sagsøgerens femte påstand har Kommissionen pådraget sig erstatningsansvar uden for kontraktforhold.

157 I stævningen gør sagsøgeren gældende, at denne har lidt skade på sit omdømme og sin ordrebeholdning. Sagsøgeren har anført, at denne var genstand for en kontrolvarsling i Kommissionens system for tidlig varsling på grundlag af oplysninger meddelt af OLAF. Disse oplysninger var imidlertid blevet indsamlet i strid med sagsøgerens grundlæggende rettigheder, hvilket udgør en tilstrækkeligt kvalificeret overtrædelse af en retsregel, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder, dvs. at den pågældende institution åbenbart og groft overskred grænserne for sine skønsbeføjelser.

158 I replikken har sagsøgeren nedlagt påstand om erstatning for det yderligere økonomiske tab, denne har lidt på grund af den overtrædelse, der blev begået af Kommissionen, som traf de omtvistede foranstaltninger på grundlag af en rapport fra OLAF, som var blevet udarbejdet ved hjælp af ulovligt indsamlede beviser. Sagsøgeren har anført, at den manglende betaling af de skyldige beløb repræsenterer et væsentligt omsætningstal for denne, eftersom selskabet opnåede næsten hele sin omsætning ved projekter, hvortil Kommissionen og dennes agenturer ydede tilskud. Sagsøgeren har ligeledes anført, at det forhold, at denne er trådt i likvidation, har forværret det økonomiske tab, sagsøgeren har lidt, og at det udelukkelsesvarsel, sagsøgeren har været genstand for i systemet for tidlig varsling som følge af insolvensbehandlingen af sagsøgeren, under alle omstændigheder har forhindret denne i at modtage ny finansiering i henhold til tilskudsaftaler henhørende under PC7 eller H2020.

159 Under retsmødet oplyste sagsøgeren som svar på et spørgsmål fra Retten, at sagsøgeren begrænsede sin argumentation vedrørende den overtrædelse, sagsøgeren foreholder Kommissionen, til den tilsidesættelse af national ret og af grundlæggende rettigheder, som OLAF's undersøgere ifølge sagsøgeren begik under den kontrol og inspektion, der fandt sted fra den 2. til den 5. december 2014. Ifølge sagsøgeren har overtrædelsen medført, at denne på grund af suspensionen af betalingerne, opsigelsen af aftalerne og den manglende indgåelse af nye aftaler ikke har kunnet betale sin gæld og derfor er blevet likvideret. Ved at skade sagsøgerens omdømme og udgøre en hindring for enhver genoptagelse af virksomheden på kort og mellemlang sigt har likvidationen forværret sagsøgerens økonomiske tab.

160 Hvad dette angår bemærkes, at Unionens erstatningsansvar uden for kontraktforhold for dets organers ulovlige adfærd efter artikel 340, stk. 2, TEUF forudsætter, at en række betingelser er opfyldt, nemlig at den adfærd, der lægges institutionerne til last, er retsstridig, at der foreligger et virkeligt tab, og at der er årsagsforbindelse mellem denne adfærd og det påståede tab (jf. dom af 2.3.2010, Arcelor mod Parlamentet og Rådet, T-16/04, EU:T:2010:54, præmis 139 og den deri nævnte retspraksis).

161 Henset til disse betingelsers kumulative karakter skal sagsøgte i det hele frifindes, når blot en af disse betingelser ikke er opfyldt (jf. dom af 2.3.2010, Arcelor mod Parlamentet og Rådet, T-16/04, EU:T:2010:54, præmis 140 og den deri nævnte retspraksis).

162 Derudover skal det bemærkes, at en institutions tilsidesættelse af en kontraktbestemmelse ikke i sig selv kan bevirke, at den nævnte institution ifalder erstatningsansvar uden for kontrakt i forhold til en af de parter, med hvem den har indgået den kontrakt, der indeholder den nævnte bestemmelse. I et sådant tilfælde har den uregelmæssighed, som kan tilskrives den nævnte institution, nemlig et rent kontraktmæssigt grundlag og udspringer af dens forpligtelser som kontraherende part og ikke på grund af nogen anden egenskab, såsom egenskaben af en administrativ myndighed. Følgelig skal påstanden om en tilsidesættelse af en kontraktbestemmelse til støtte for et krav om erstatning uden for kontraktforhold under sådanne omstændigheder erklæres for irrelevant (dom af 18.11.2015, Synergy Hellas mod Kommissionen, T-106/13, EU:T:2015:860, præmis 149).

163 Det kan dog ikke udelukkes, at en EU-institutions erstatningsansvar i og uden for kontrakt kan sameksistere i forhold til en af dens kontrahenter. Karakteren af den ulovlige adfærd, der kan tilregnes en institution, som har forvoldt en skade, der kan være genstand for et krav om erstatning uden for kontraktforhold, er nemlig ikke fastsat på forhånd (jf. i denne retning dom af 23.3.2004, Den Europæiske Ombudsmand mod Frank Lamberts, C-234/02 P, EU:C:2004:174, præmis 59 og den deri nævnte retspraksis, og af 18.12.2009, Arizmendi m.fl. mod Rådet og Kommissionen, T-440/03, T-121/04, T-171/04, T-208/04, T-365/04 og T-484/04, EU:T:2009:530, præmis 65).

164 Såfremt det antages, at en sådan sameksistens af institutionernes ansvar eksisterer, vil denne dog alene være mulig på den betingelse, dels at den ulovlighed, der kan tilregnes den pågældende institution, udgør en undladelse af ikke alene at opfylde en kontraktmæssig forpligtelse, men ligeledes en generel pligt, der påhviler institutionen, dels at denne ulovlighed i forhold til den nævnte generelle forpligtelse har forvoldt en anden skade end den, der følger af den mangelfulde opfyldelse af kontrakten (dom af 18.11.2015, Synergy Hellas mod Kommissionen, T-106/13, EU:T:2015:860, præmis 150).

165 I det foreliggende tilfælde er det anbringende, som sagsøgeren har fremsat til støtte for sin påstand om erstatning uden for kontraktforhold, og som sammenfattes i præmis 159 ovenfor, sammenfaldende med de angivelige aftalemæssige tilsidesættelser, sagsøgeren har gjort gældende inden for rammerne af sin første og anden påstand, og sagsøgeren har ikke hævdet at have lidt andre skader end dem, der følger af den mangelfulde opfyldelse af aftalen.

166 Under alle omstændigheder er det efter prøvelsen af det første og det andet anbringende, som sagsøgeren har fremsat til støtte for sine påstande om, at Kommissionen tilsidesatte sine aftalemæssige forpligtelser, blevet fastslået i nærværende dom, at det af sagsøgeren hævdede, som fremstilles i præmis 159 ovenfor, må forkastes.

167 Da sagsøgeren således ikke har påvist, at Kommissionen begik en forseelse, hvorved den pådrog sig et erstatningsansvar, er der under alle omstændigheder ikke grundlag for det af sagsøgeren fremsatte krav om erstatning uden for kontraktforhold.

168 I betragtning af det ovenstående som helhed må Kommissionen frifindes i det hele.

**Sagsomkostninger**

169 Ifølge procesreglementets artikel 134, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom. I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren tabt sagen og bør derfor pålægges at betale sagsomkostningerne i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom, herunder omkostningerne i forbindelse med sagen om foreløbige forholdsregler.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Første Afdeling):

**1) Europa-Kommissionen frifindes.**

**2) Sigma Orionis SA betaler sagsomkostningerne, herunder omkostningerne i forbindelse med sagen om foreløbige forholdsregler.**

Pelikánová Nihoul Svenningsen

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 3. maj 2018.

Underskrifter

# Indhold

Tvistens baggrund ..... 1

Undersøgelse foretaget af OLAF ..... 2

Foranstaltninger truffet af Kommissionen ..... 3

Nationale procedurer ..... 4

Retsforhandlinger og parternes påstande ..... 4

Retlige bemærkninger ..... 6

Anbringenderne om tilsidesættelse af aftalemæssige forpligtelser ..... 6

Rettens kompetence ..... 6

Relevante retsforskrifter ..... 6

Formaliteten ..... 6

– Søgsmålsinteressen ..... 6

– Afvisningspåstanden om, at stævningen savner klarhed og præcision ..... 7

Den første og den anden påstand ..... 8

– Det første anbringende om tilsidesættelse af den materielle retskraft af forundersøgelsesafdelingens dom ..... 8

– Det andet anbringende om tilsidesættelse af fransk ret ..... 9

– Det tredje anbringende om tilsidesættelse af grundlæggende rettigheder ..... 13

– Det fjerde anbringende om, at OLAF's undersøgelsesrapport ikke har nogen virkninger for de tilskudsaftaler, som er indgået inden for rammerne af H2020 ..... 15

– Det femte anbringende om tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet ..... 15

Den tredje og den fjerde påstand ..... 18

Den syvende påstand ..... 19

Påstanden om erstatning uden for kontraktforhold ..... 19

Sagsomkostninger ..... 21